

THE EXTENSION OF SPOUSE PREROGATIVES ACCORDING TO THE MATRIMONIAL REGIME IN SITUATIONS OF CONJUGAL CRISIS IN THE VISION OF THE CIVIL CODE

Adriana Teodora Enache

PhD Student, University of Bucharest

The provisions of the primary regime refers also to marital crisis period. Pursuant to art. 315 paragraph 1 of NCC, one spouse can be empowered to conclude legal acts on behalf of the other spouse when this one is unable to manifest his will. The impossibility to manifest the will regards both physical and social situations. The court decision will represent the authentic form of the mandate contract, setting in concrete the terms, the conditions and duration of the effects of the agreement. Judicial mandate can be general, covering only the administrative acts, or special, granted for the conclusion of a specific act, of disposal. Judicial mandate will terminate upon the execution of the mandate or expiration of the term indicated by the court decision.

Marriage; matrimonial regime; marital crisis; judicial mandate; consent substitution.

I. PRELIMINARII

Dintre regimurile matrimoniale reglementate de legiuitor se desprinde un set de norme juridice imperative și esențiale aplicabile prioritar raporturilor patrimoniale dintre soți, precum și raporturilor dintre aceștia și terți, independent de regimul matrimonial concret pentru care soții au optat la momentul încheierii căsătoriei. Putem spune, așadar, că regimul primar constituie „scheletul de bază” al tuturor regimurilor matrimoniale, „constituția” regimurilor matrimoniale, fără de care niciun regim matrimonial concret nu ar putea exista, și în privința căruia soții sau terții nu pot deroga. Noțiunea de regim *primar* desemnează, astfel, acel regim care se aplică cu prioritate și care este comun tuturor regimurilor matrimoniale secundare. Sub un alt aspect, prin noțiunea de regim *imperativ* se înțelege acel regim de la care părțile nu pot deroga prin convenție matrimonială.

Instituția juridică a regimului primar este însă compatibilă numai cu acele sisteme de drept care cunosc o pluralitate de regimuri matrimoniale, nu și cu acelea care consacră un regim matrimonial unic, legal și imperativ cum a fost cel reglementat de Codul familiei din 1954. Dat fiind faptul că prin Codul civil s-a revenit la tradiția convențiilor matrimoniale, instituția regimului primar – acest corp de norme juridice fundamentale și imperative – dobândește relevanță și în sistemul nostru de

drept, legislația română în materie valorificând astfel reglementările moderne și flexibile din dreptul comparat.

Dispozițiile regimului primar prezintă o mare importanță practică, fiind de aplicație cotidiană și generală. Acestea se referă, așadar, fie la perioadele normale ale conviețuirii soților, fie la perioade de criză conjugală de orice natură (ex. actele juridice ce pun în pericol grav interesele familiei).

Studiul de față se concentrează în examinarea, desigur, neexhaustivă, a normelor edictate de legiuitorul Codului civil în materia extinderii prerogativelor soților, ca efect al unor situații particulare.

II. MANDATUL JUDICIAR

(1) NOȚIUNE ȘI NATURĂ JURIDICĂ

Articolul 315 alin. 1 NCC consacră extinderea judiciară a puterilor pe care un soț le deține conform regimului matrimonial secundar, în detrimentul celuilalt. Rațiunea extinderii prerogativelor legale deținute de unul dintre soți rezidă în anumite situații particulare ce pot fi privite drept adevărate crize conjugale, fie interne, inerente vieții de cuplu, fie exterioare, obiective, datorate imprevizibilității existenței umane.

Natura juridică a extinderii puterilor unuia dintre soți, consacrată de art. 315 alin. 1 NCC, este cea a unui mandat judiciar. Deși denumirile marginale ale textelor Codului civil nu au caracter normativ, în cazul articolului analizat această denumire concordă întocmai cu natura juridică a acestei instituții. Hotărârea judecătorească va constitui, așadar, forma autentică a contractului de mandat, urmând ca acest act jurisdicțional să conțină în concret condițiile, întinderea și durata efectelor convenției.

(2) CAUZELE MANDATULUI JUDICIAR

După cum am antamat mai sus, cauzele mandatului judiciar se subsumează unor situații de criză conjugală în care unul dintre soți se află în imposibilitate de a-și manifesta voința în sensul încheierii actului pentru care se solicită a fi acordat mandatul judiciar.

Imposibilitatea de a-și manifesta voința vizează atât situațiile de natură fizică, precum și situațiile de natură socială. Se va considera că un soț se află în imposibilitate de a-și manifesta voința când suferă de o afecțiune ce poate fi caracterizată drept alienație sau debilitate mintală¹, atunci când se află în stare de comă sau în stare de paralizie totală. Nu se va considera că un soț se

---

¹ Desigur, în această ipoteză, va trebui să considerăm că afecțiunea respectivă a survenit ulterior încheierii căsătoriei din moment ce alienația și debilitatea mintală reprezintă impedimente absolute și dirimante la încheierea căsătoriei, conform art. 276 NCC, sancțiunea fiind nulitatea absolută a căsătoriei, prevăzută de art. 293 alin. 1 NCC. Sunt aplicabile și prevederile art. 211 din legea de punere în aplicare a noului Cod civil nr. 71/2011 ce definesc noțiunile de alienație și debilitate mintală ca fiind o boală psihică ori un handicap psihic ce determină incompetența psihică a persoanei de a acționa critic și predictiv privind consecințele social-juridice care pot decurge din exercitarea drepturilor și obligațiilor civile.

află în imposibilitate de a-și manifesta voința dacă starea de paralizie în care se află este doar parțială (fiind afectate numai unele membre, spre exemplu) și nici dacă soțul în cauză are un handicap².

Din punct de vedere social, se va considera că soțul se află în imposibilitate de a-și manifesta voința atunci când este dispărut de la domiciliu³ sau are o absență îndelungată, neputând fi contactat deși se cunoaște locul unde se află. În cazul în care soțul se află în stare de detenție sau prizonierat, apreciez că se impune o distincție. Astfel, dacă soțul se află într-o stare privativă de libertate provizorie sau definitivă, însă instituită legal, și poate fi contactat, astfel încât este posibil ca acesta să își exprime voința, art. 315 NCC nu va fi aplicabil. Însă dacă soțul este privat de libertate în mod nelegal, răpit, prevederile examinate vor fi aplicabile, considerându-se că se află în imposibilitate de a-și exprima voința. O situație aparte este cea în care soțul este privat de libertate în temeiul unor dispoziții legale însă acesta nu poate fi contactat și nu se cunoaște nici locul deținerii sale⁴. Apreciez că într-un astfel de caz articolul examinat va fi aplicabil, rațiunea recurgerii la instituția mandatului judiciar putnd fi și aceea de a obține fonduri bănești folosite ulterior în vederea identificării locului de deținere al soțului și organizării apărării judiciare.

În acord cu opiniile exprimate în doctrină⁵, cauze ce pot justifica mandatul judiciar pot fi și acelea pe care legiuitorul român le-a prevăzut pentru instituirea tutelei (aplicabilă în cazul ocrotirii interzisului judecătoresc) și curatelei sau pentru luarea măsurii judiciare a punerii sub interdicție, conform articolul art. 178 NCC.

---

² Și în ipoteza în care soțul este mut, surd sau chiar surdo-mut, acesta își poate exprima voința cu ajutorului unui interpret.

³ Se poate imagina un exemplu în care, concomitent cu sesizarea instanței de judecată în temeiul art. 315 NCC pentru pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de mandat, există pe rolul unei alte instanțe de judecată un demers judiciar de declarare judecătorească a morții soțului dispărut. Apreciez că instanța de tutelă sesizată în temeiul art. 315 NCC nu va putea recurge la prevederile art. 413 alin. 1 pct. 1 Cod procedură civilă, nefiind întrumite condițiile acestui text. Evident că, în măsura în care s-ar suspenda judecata primului litigiu până la soluționarea dosarului având ca obiect declararea judecătorească a morții, acțiunea civilă întemeiată pe dispozițiile art. 315 NCC ar rămâne fără obiect. Instanța de tutelă sesizată în temeiul art. 315 NCC ar urma să procedeze la soluționarea cauzei pe fond. Se pune, însă, întrebarea ce se va întâmpla cu hotărârea astfel pronunțată în temeiul art. 315 NCC dacă prin hotărârea judecătorească definitivă pronunțată în litigiul având ca obiect declararea judecătorească a morții se stabilește o dată a morții anterioară sesizării instanței de tutelă cu acțiunea întemeiată pe art. 315 NCC. Nu va fi aplicabil cazul de revizuire indicat la art. 509 alin. 1 pct. 8 C.proc.civ. întrucât acesta are ca premisă încălcarea autorității de lucru judecat iar în exemplul dat acțiunile au un obiect diferit. Pe de altă parte, consider că nu s-ar putea admite ca hotărârea pronunțată în temeiul art. 315 NCC – deși constituind un contract – să poată fi anulată în afara exercitării căilor de atac împotriva acesteia, ipoteza examinată fiind diferită de tranzacția judiciară unde judecătorul doar ia act de manifestarea de voință a părților litigante, nefăcând nicio cercetare judiciară.

⁴ Un exemplu de prevedere legală care limitează considerabil drepturile persoanelor reținute este *USA Patriot Act*, reglementare adoptată de Congresul american la doar 6 săptămâni după atentatele din 11.09.2001, intrată în vigoare la data de 26 Octombrie 2001. Conform acestui act normativ o persoană poate fi reținută pentru un număr nelimitat de ore/zile, fără a fi încunoștiințată despre învinuirile aduse, privata de orice drept la avocat și putând fi chiar torturată legal. De asemenea, actul în discuție prevedea posibilitatea pentru autoritățile guvernamentale americane de a asculta convorbiri telefonice fără mandat din partea unui judecător. La 7 Martie 2015, Curtea Supremă de Justiție a S.U.A. a decis că supravegherea exercitată de NSA (Agenția Națională de Securitate) conform Patriot Act este ilegală.

⁵ A se vedea M. AVRAM; C. NICOLESCU, *Regimuri matrimoniale*, Hamangiu, București, 2010, p. 163; M. AVRAM, *Dreptul civil. Familia*, Hamangiu, București, 2013, pp. 223 – 224.

Totodată, câtă vreme cât nu s-a instituit încă interdicția judecătorească, însă un soț îndeplinește condițiile stabilite prin textul legal redat, celălalt soț poate sesiza instanța de tutelă în vederea obținerii unui mandat judiciar.

Oricare ar fi cauzele care legitimează instituirea mandatului judiciar nu este necesar ca acestea să fie absolute⁶, ireversibile. Trebuie ca impedimentul să fie constat de instanța judecătorească la momentul suplinirii acordului soțului „mandant” și să existe la momentul încheierii actului pentru care s-a acordat mandatul judiciar. În ipoteza în care la momentul pronunțării hotărârii judecătorești soțul vizat nu își putea exprima voința însă la data încheierii actului pentru care s-a acordat mandatul judiciar acesta își putea exprima voința în acest sens, mandatul judiciar va înceta înainte de întocmirea actului pentru care s-a acordat, conform art. 315 alin. 2 NCC, soțul reprezentat nemaiaflându-se în situația de la alin. 1 al aceluiași articol.

Astfel cum rezultă din prevederile art. 315 alin. 1 NCC se poate recurge la instituția mandatului judiciar numai dacă unul dintre soți se află în imposibilitate de a-și manifesta voința. Legiuitorul codului civil, spre deosebire de cel francez⁷, nu a consacrat o dispoziție cu caracter general în sensul posibilității suplinirii de către instanța de judecată a refuzului abuziv al unuia dintre soți în ceea ce privește încheierea unor acte ce au ca obiect drepturi pe care acel soț le are potrivit regimului matrimonial secundar. Așadar, când unul dintre soți refuză încheierea unui act juridic el nu se află în imposibilitate de a-și exprima voința, ci chiar și-o exprimă însă în sens negativ⁸. Refuzul său, chiar și abuziv, nu poate fi cenzurat de către instanța de judecată, neexistând temei în acest sens. De aceea, nu sunt de acord cu opinia exprimată în doctrină, în sens contrar⁹.

Există, totuși, două cazuri concrete în care refuzul abuziv al unuia dintre soți pentru încheierea unui act ar putea fi cenzurat de instanța de judecată, indiferent de regimul matrimonial secundar concret aplicabil. Astfel, în materia locuinței familiei, unde este necesar consimțământul ambilor soți pentru actele de dispoziție asupra acestui bun imobil indiferent de apartenența dreptului de

---

⁶ În acest sens se vede C. NICOLESCU în *Noul Cod Civil – Comentariu pe articole*, coordonatori BAIAS F. A., CONSTANTINOVICI R., CHELARU E., MACOVEI I., C.H. Beck, București 2012, p. 324.

⁷ Art. 217 C.civil francez

⁸ A se vedea M. AVRAM, *Op. Cit.*, pp. 224.

⁹ E. FLORIAN, *Regimuri matrimoniale*, C.H. Beck, București, 2015, p. 54. Autoarea este de părere că, ori de câte ori în temeiul legii sau al unei hotărâri judecătorești, un act juridic se impune a fi încheiat sub sancțiunea nulității de ambii soți, refuzul unuia dintre aceștia poate fi cenzurat de instanța de judecată. Argumentarea soluției are ca punct de plecare prevederile art. 367 lit. c NCC, folosindu-se argumentul de interpretare **a majori ad minus în sens contrar. Se impun anumite precizări. În regimul secundar al comunității legale fiecare soț poate să facă singur acte de administrare cu privire la bunurile comune, atâta vreme cât nu schimbă destinația bunului, fiind în materia gestiunii paralele. Prin convenție matrimonială, soții pot, în cadrul comunității convenționale, să instituie obligativitatea acordului ambilor soți pentru încheierea anumitor acte de administrare. În acest context, legiuitorul a stabilit, prin art. 367 lit. c teza a II-a NCC, că „dacă unul dintre soți se află în imposibilitate de a-și exprima voința sau se opune în mod abuziv, celălalt soț poate să încheie singur actul, însă numai cu încuviințarea prealabilă a instanței de tutelă”.** Prin urmare, nu ar putea fi generalizată o soluție particulară din materia comunității convenționale, derogatorie față de dreptul comun reprezentat de comunitatea legală, pentru toate regimurile matrimoniale secundare.

proprietate, în art. 322 alin. 3 NCC legiuitorul a stabilit că “în cazul în care consimțământul este refuzat fără un motiv legitim, celălalt soț poate să sesizeze instanța de tutelă, pentru ca aceasta să autorizeze încheierea actului”. De asemenea, în materia partajării bunurilor comune între soți în timpul căsătoriei¹⁰ oricare dintre soți, chiar și în cazul în care celălalt se opune, poate sesiza instanța de judecată cu acțiunea de partaj, nimeni neputând fi obligat să rămână în indiviziune. Acestea sunt însă reglementări de sine stătătoare, nefiind în corelație cu art. 315 NCC ce vizează doar ipotezele în care soțul reprezentat nu își poate manifesta voința.

(3) CONDIȚIILE MANDATULUI JUDICIAR

Pentru o mai bună înțelegere a câmpului de aplicare a reprezentării judiciare – care nu este altceva decât *obiectul* mandatului judiciar – se impune o diferențiere între domeniul mecanismului gestiuni paralele de cel al gestiunii comune în cadrul regimurilor secundare de comunitate.

În regimul separației de bunuri unde nu există diviziunea patrimonială a masei de bunuri comune, proprietatea fiind fie exclusivă fie comună pe cote părți, obiectul mandatului judiciar va fi dat de actele de administrare și de dispoziție asupra bunurilor soțului reprezentat¹¹, indiferent dacă sunt mobile sau imobile.

În cadrul regimurilor secundare de comunitate recurgerea la instituția mandatului judiciar va prezenta relevanță numai dacă actul ce va constitui obiectul reprezentării judiciare intră în sfera de aplicare a gestiunii comune. Dacă acel act este inclus în domeniul gestiunii paralele (concurrente) atunci va putea fi valabil încheiat numai de unul dintre soți fără a mai fi necesară o reprezentare judiciară.

Domeniul de aplicare al gestiunii comune (cogestiunea) se decelează prin interpretarea coroborată a art. 345, 346 NCC. Astfel, vor putea fi încheiate prin mecanismul cogestiunii acte juridice de înstrăinare sau de grevare cu drepturi reale având ca obiect bunuri imobile comune, actele de dispoziție asupra unor bunuri mobile comune supuse anumitor formalități de publicitate, actele juridice cu titlu gratuit *inter vivos* având ca obiect bunuri comune cu excepția darurilor obișnuite, actele ce presupun schimbarea destinației bunului comun.

Din interpretarea aceluiași prevederi legale reiese sfera de aplicare a gestiunii paralele constituită de: actele de conservare, de folosință, de administrare, de dobândire a bunurilor comune, indiferent că sunt mobile sau imobile, actele de dispoziție cu titlu oneros asupra bunurilor mobile care, potrivit legii, nu sunt supuse unor forme de publicitate, darurile obișnuite. Intră în sfera de aplicare și acțiunile în justiție – petitorii sau posesorii, exercitate de sau îndreptate împotriva numai

---

¹⁰ Fie că este vorba despre coproprietate devălmașă caracteristică regimurilor de comunitate (legală și convențională) sau despre coproprietate obișnuită pe cote părți ce poate exista în cadrul regimului separației de bunuri.

¹¹ Sintagma “bunurile soțului reprezentat” acoperă atât bunurile proprietate exclusivă ale acestuia cât și cota parte ideală și abstractă din dreptul de proprietate comună obișnuită care, la rândul-i, este tot un bun proprietate exclusivă.

unuia dintre soți, inclusiv acțiunea în revendicare conform art. 643 NCC. Desigur, un corectiv se impune: imobilul constituind locuința familiei care nu poate fi afectat de acte de folosință decât dacă sunt încheiate de ambii soți și bunurile ce mobilează și decorează locuința familiei care, de asemenea nu pot fi înstrăinate decât prin consimțământul ambilor soți proprietari devălmași.

Sintetizând, reprezentarea judiciară va prezenta interes în cadrul regimului separației de bunuri precum și în cadrul regimurilor de comunitate, atunci când actul vizat intră în mecanismul gestiunii comune, are ca obiect locuința familiei sau bunurile ce o mobilează și decorează, sau are ca obiect bunuri proprii ale soțului reprezentat. Astfel, în temeiul art. 315 NCC un soț poate primi reprezentare judiciară chiar dacă nu are niciun drept asupra bunurilor ce vor face obiectul actului juridic pentru care se acordă mandatul.

Aliniatul 3 al articolului 315 NCC prevede că art. 346 și 347 NCC se aplică în mod corespunzător. Această trimitere trebuie interpretată în sensul că în sfera de aplicare a mandatului judiciar intră și actele de dispoziție gravă cu privire la imobile și că, evident, un asemenea act încheiat doar de unul dintre soți fără a acționa și în calitate de reprezentant al celuilalt este lovit de nulitate relativă¹².

Contrar unei opinii exprimate în doctrină¹³ consider că nu este aplicabil în materia mandatului judiciar art. 345 alin. 4¹⁴ NCC. Această reglementare, plasată în materia comunității legale, are în vedere ipoteza în care un act, încheiat în mod legal doar de către unul dintre soți (întrucât era în domeniul de aplicare al gestiunii paralele), a afectat totuși interesele legate de comunitate ale soțului neparticipant la încheierea actului¹⁵. Prin urmare, dacă actul în discuție era în sfera mecanismului gestiunii paralele nu mai se impunea recurgerea la art. 315 NCC. De asemenea, trimiterea pe care art. 347 alin. 2 teza a II-a NCC o face la art. 345 alin. 4 NCC trebuie înțeleasă în sensul că se încheie un act ce intra în mecanismul gestiunii comune doar de către unul dintre soți care, deși erau întrunite condițiile legale, nu a solicitat instanței acordarea unui mandat judiciar, cu un terț de bună credință care, astfel, este apărat de efectele nulității. Soțul necontractant va fi îndreptățit doar la daune interese de la soțul contractant. Actul încheiat este nevalabil, însă, de vreme ce terțul a fost de bună credință, efectele nulității nu se mai produc.

---

¹² A se vedea în același sens M. AVRAM, *Op. Cit.*, pp. 224, E. FLORIAN, *Op. Cit.*, p. 52, nota 2.

¹³ C.-M. CRĂCIUNESCU, *Dreptul de dispoziție al soților asupra bunurilor ce le aparțin, în diferite regimuri matrimoniale*, Universul Juridic, București, 2010, p. 297.

¹⁴ Această prevedere stabilește că „în măsura în care interesele sale legate de comunitatea de bunuri au fost prejudiciate printr-un act juridic, soțul care nu a participat la încheierea actului nu poate pretinde decât daune-interese de la celălalt soț, fără a fi afectate drepturile dobândite de terții de bună-credință”.

¹⁵ Spre exemplu, în regimul comunității legale un soț cumpără un imobil cu o valoare de piață de 70.000 euro plătind un preț de 100.000 euro din sumele de bani bunuri comune. Contractul de vânzare – cumpărare este valabil încheiat însă, în egală măsură, prejudiciază interesele soțului neparticipant la încheierea actului legate de comunitatea de bunuri.

În funcție de actul pentru care se solicită, mandatul judiciar poate fi general, acoperind numai actele de administrare, sau special, acordat în vederea încheierii unui act specific, de cele mai multe ori de dispoziție. În acest sens, apreciez că mandatul judiciar poate fi conceput ca un substitut al curatei atunci când se solicită reprezentarea pentru exercitarea tuturor drepturilor soțului reprezentat, adică în cazul mandatului general, limitat la actele de administrare.

Hotărârea judecătorească ce consfințește mandatul judiciar va trebui să indice, prin chiar dispozitivul său, condițiile, limitele și perioada de valabilitate a mandatului. Prin *condițiile* mandatului judiciar trebuie înțelese reperele clare între care va opera mandatul general sau condițiile concrete în care va fi încheiat actul ce face obiectul mandatului special. Astfel, în cazul mandatului special acordat pentru încheierea unui contract de vânzare cumpărare a unui imobil bun comun, spre exemplu, hotărârea judecătorească va trebui să stabilească prețul vânzării¹⁶. Noțiunea de *limite* ale mandatului reflectă, în esență, felul reprezentării judiciare – generale sau speciale. Indiferent dacă mandatul vizează un act determinat sau toate afacerile soțului aflat în imposibilitate de a-și exprima voința hotărârea instanței va indica *perioada* de timp pentru care mandatul acordat își va produce efectele. Prin urmare, reprezentarea judiciară este esențialmente provizorie, indiferent de felul său.

Din perspectiva aspectelor de drept procesual, s-a apreciat că sunt aplicabile dispozițiile ce reglementează procedura necontencioasă¹⁷. Într-adevăr, un astfel de litigiu nu presupune stabilirea unui drept potrivit față de o altă persoană, obiectul litigiului apropiindu-se mai mult de acordarea unei autorizații judecătorești. Calitate procesual activă va avea, potrivit art. 315 alin. 1 NCC, soțul celui aflat în imposibilitate de a-și exprima voința. Competența materială va aparține instanței de tutelă, respectiv judecătoriei. Din punct de vedere teritorial va fi competentă judecătoria de la domiciliul soțului petent.

Într-un astfel de litigiu, instanța nu va lua act de împrejurările ce sunt indicate în cererea de chemare în judecată, urmând ca, în temeiul art. 532 alin. 2¹⁸ C.proc.civ., să facă propriile verificări cu privire la starea de imposibilitate de a-și exprima voința a soțului petentului. Litigiul poate dobândi caracter contencios prin formularea unor cereri de intervenție principală de către terțe persoane ce au pretenții proprii față de soțul petent.

Dacă în urma probelor administrate în cauză rezultă că soțul petent și soțul aflat în imposibilitate de a-și exprima voința se află într-un conflict de interese cu privire la bunurile ce

---

¹⁶ În același sens C. NICOLESCU *Adaptarea regimului matrimonial în situații de criză familială*, Curierul Judiciar nr. 10/2008, p. 26.

¹⁷ M. AVRAM, *Op. Cit.*, pp. 223.

¹⁸ Potrivit acestui text „instanța poate dispune, chiar din oficiu, orice măsuri utile cauzei. Ea are dreptul să asculte orice persoană care poate aduce lămuriri în cauză, precum și pe acelea ale căror interese ar putea fi afectate de hotărâre”.

urmasu a face obiectul actului pentru care s-a cerut mandatul judiciar, instanța de tutelă ar putea respinge cererea de chemare în judecată¹⁹, protejând astfel interesele soțului aflat în imposibilitate de a-și exprima voința. Acest fapt nu s-ar putea interpreta ca o limitare a dreptului de acces la o instanță al soțului petent, câtă vreme există posibilitatea instituirii curatelei pentru celălalt soț, urmând ca toate drepturile patrimoniale ale acestuia din urmă să fie exercitate de curator. Astfel, va aprecia curatorul dacă este în interesul celui ocrotit încheierea actului vizat.

(4) ÎNCETAREA MANDATULUI JUDICIAR

Din interpretarea art. 315 alin. 2 NCC reiese că mandatul judiciar va înceta prin una din următoarele cauze: îndeplinirea obiectului mandatului; expirarea perioadei indicată de hotărârea judecătorească executorie; ipoteza în care, anterior perfectării obiectului mandatului, soțul reprezentat nu se mai află în situația prevăzută la alin. (1) al art. 315 NCC; când este instituită curatela ca măsură de ocrotire a soțului reprezentat iar obiectul mandatului judiciar nu se realizase; când soțul reprezentat este pus sub interdicție judecătorească și obiectul mandatului judiciar nu se realizase.

Reprezentarea judiciară fiind o specie a contractului de mandat, sunt aplicabile în mod corespunzător și prevederile art. 2030²⁰ NCC ce reglementează cazurile generale de încetare a contractului de mandat. Dintre acestea, pot fi aplicabile în cazul mandatului judiciar doar renunțarea mandatarului la mandat și decesul sau punerea sub interdicție judecătorească a mandatarului.

III. ÎN LOC DE CONCLUZII

Reglementarea extinderii pe cale judiciară a puterilor pe care soții le dețin în virtutea regimului matrimonial secundar ales reprezintă o noutate față de Codul familiei unde nu era prevăzută nicio normă relativă la acest aspect.

Din punct de vedere al domeniului temporal al aplicării articolelor examinate, legea de punere în aplicare a codului civil nr. 71/2011 stabilește în art. 28 că dispozițiile art. 315 alin. (1) din Codul civil sunt aplicabile și în cazul căsătoriilor încheiate înainte de intrarea în vigoare a Codului civil, dacă imposibilitatea unuia dintre soți de a-și manifesta voința intervine sau se menține și după intrarea în vigoare a Codului civil.

---

¹⁹ În același sens C.-M. CRĂCIUNESCU, *Op. Cit.*, p. 296.

²⁰ Conform acestui text „pe lângă cauzele generale de încetare a contractelor, mandatul încetează prin oricare dintre următoarele moduri:

- a) revocarea sa de către mandant;
- b) renunțarea mandatarului;
- c) moartea, incapacitatea sau falimentul mandantului ori a mandatarului.

Cu toate acestea, atunci când are ca obiect încheierea unor acte succesive în cadrul unei activități cu caracter de continuitate, mandatul nu încetează dacă această activitate este în curs de desfășurare, cu respectarea dreptului de revocare sau renunțare al părților ori al moștenitorilor acestora”.

Mecanismul mandatului judiciar organizat de legiuitor are ca obiect drepturile pe care soțul reprezentat, aflat în imposibilitate de a-și exprima voința, le are conform regimului secundar ales. Reprezentarea judiciară poate fi generală, limitată ca și în dreptul comun la actele de administrare, sau specială, fiind vizate actele de dispoziție.

BIBLIOGRAFIE

- AVRAM, M., *Dreptul civil. Familia*, Hamangiu, București, 2013.
- AVRAM, M.; NICOLESCU, C., *Regimuri matrimoniale*, Hamangiu, București, 2010.
- BACACI, Al.; DUMITRACHE, V.-C.; HAGEANU, C.C., *Dreptul familiei*, ediția a 6-a, C.H. Beck, București, 2009.
- BANCIU A.A., *Raporturile patrimoniale dintre soți potrivit noului Cod civil*, HAMANGIU, București, 2011.
- CABRILLAC, R., *Droit civil – Les régimes matrimoniaux*, 4e édition, Montchrestien, Paris, 2002.
- CHAMPION, J., *Contrats de mariage et régimes matrimoniaux. Stratégies patrimoniales et familiales*, 12e édition, Dalloz, Encyclopédie Delmas, Paris, 2007.
- COLECTIV, *Noul Cod Civil – Comentariu pe articole*, coordonatori BAIAS F. A., CONSTANTINOVICI R., CHELARU E., MACOVEI I., C.H. Beck, București 2012.
- CRĂCIUNESCU, C.-M., *Dreptul de dispoziție al soților asupra bunurilor ce le aparțin, în diferite regimuri matrimoniale*, Universul Juridic, București, 2010.
- NICOLESCU, C., *Adaptarea regimului matrimonial în situații de criză familială*, Curierul Judiciar nr. 10/2008.
- DINCĂ, R., *Contracte civile speciale în noul Cod civil*, Universul Juridic, București, 2013.
- FLORIAN, E., *Regimuri matrimoniale*, C.H. Beck, București, 2015.
- CRĂCIUNESCU C.-M., LUPAȘCU D. – *Dreptul familiei*, Universul juridic, București, 2011.
- STOICA, V., *Drept civil. Drepturile reale principale*, Ediția 2, C.H. Beck, București, 2013.
- VAREILLE B., *Le régime primaire*, în GRIMALDI M. (coord.), *Droit patrimonial de la famille. Régimes matrimoniaux. Successions. Libéralités. Partages d'ascendant. Indivision*, Dalloz, Paris, 2008.
- VASILESCU, P., *Regimuri matrimoniale. Parte generală*, ediția a II-a revizuită, Universul Juridic, București, 2009.